

PÄIVÄKOTI RUNOKERÄ
Yhdenvertaisuus- ja
tasa-arvosuunnitelma
2025-2026 (päivitetty 30.9.2025)

YVTA

Johdanto/ Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuunnitelmat esi- ja perusopetuksessa

- Oulun kaupungin esiopetuksen opetussuunnitelman mukaan yhdenvertaisuus ja tasa-arvo ovat olennainen osa esiopetuksen arvopohjaa ja toimintakulttuuria: ”Yhteisön jäsenet tulevat kohdatuiksi ja kohdelluiksi yhdenvertaisina riippumatta henkilöön liittyvistä tekijöistä. Yhdenvertaisuus ei merkitse samanlaisuutta. Toimintakulttuurin kehittämisen kannalta on tärkeää, että yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa koskevista asenteista keskustellaan työyhteisössä. Lisäksi tulee pohtia, miten esimerkiksi kieleen, etnisyyteen, katsomukseen, uskontoon, vammaisuuteen, sukupuoleen ja sen moninaisuuteen liittyvät asenteet näkyvät puheissa, eleissä, teoissa ja toimintatavoissa. Vuorovaikutuksen ja kielenkäytön mallit sekä tavat toimia stereotyyppisten oletusten mukaisesti välittyvät lapsille. Esiopetus on sukupuolisensitiivistä. Henkilöstö tiedostaa omia ennako-odotuksiaan ja rohkaisee lapsia tekemään valintoja ilman sukupuoleen tai muihin henkilöön liittyviin seikkoihin sidottuja stereotyyppisiä rooleja ja ennako-odotuksia. Henkilöstö tunnistaa lasten keskinäisten kohtaamisten eriarvoistavia piirteitä sekä puuttuu niihin hienotunteisesti ja johdonmukaisesti. Myönteisellä ja kannustavalla vuorovaikutuksella tuetaan lapsen oman identiteetin ja itsetunnon kehitystä.” (Oulun kaupungin esiopetuksen opetussuunnitelma)
- Yhdenvertaisuus-lain mukaan yhdenvertaisuudella tarkoitetaan sitä, että kaikki ihmiset ovat samanarvoisia riippumatta heidän sukupuolestaan, iästään, etnisestä tai kansallisesta alkuperästään, kansalaisuudestaan, kielestään, uskonnostaan ja vakaumuksestaan, mielipiteestään, vammastaan, terveydentilastaan, seksuaalisesta suuntautumisestaan tai muusta henkilöön liittyvästä syystä. Oikeudenmukaisessa yhteiskunnassa henkilöön liittyvät tekijät, kuten syntyperä tai ihonväri, eivät saisi vaikuttaa ihmisten mahdollisuuksiin päästä koulutukseen, saada työtä ja erilaisia palveluja - perusoikeudet kuuluvat kaikille.
- Tasa-arvo-lain tarkoituksena estää sukupuoleen perustuva syrjintä ja edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa sekä parantaa naisten asemaa. Lain tarkoituksena on myös estää sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuva syrjintä.
- Tässä toiminnallisessa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmassa kuvataan esiopetus- ja varhaiskasvatyüksikömme tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumisen nykytilaa sekä asetetaan kehittämiskohteita sekä niille toimenpiteitä lukuvuosille 2025-2026.

Miksi YVTA suunnitelma?

- Suunnitelma on tarkoitettu arjen työkaluksi koko varhaiskasvatuksen henkilöstölle.
- Suunnitelman tarkoitus on saada YVTA tavoitteita näkyvämmäksi arjessa. Harjoittelemalla opimme tunnistamaan nykyisiä toimintatapojamme. Yhteinen harjoittelu muuttaa ajattelua ja ajan myötä toimintaa, niin että siitä tulee tapa toimia ja YVTA asiat juurtuvat käytäntöön.
- Suunnitelma päivitetään elo-syyskuussa ja arvioidaan huhti-toukokuussa.

Nykytilan kartoitus (2021)

Tasa-arvokompassi (RKI, 2020) löytyy Teamsistä linkkinä, mikä on jaettu koko henkilökunnalle tutustuttavaksi.

Kartoitus on tehty tasa-arvotiimin toimesta. Tasa-arvokompassia on käyty läpi myös pedapalaverissa.

YVTA Suunnitelmaa voidaan päivittää tarvittaessa ja se on tarkoitettu arjen työkaluksi.

Keskeiset löydökset/ Vakiintuneet käytänteet

(tarkistettu 2025)

Lapsilähtöisyys on jo vahva toimintatapa ja meillä on vakiintuneet käytänteet, kuinka kohdata lapsi

Seksuaali- ja turvakasvatus on hyvällä mallilla

Arjessa keskustellaan tasa-arvoisesti ja syrjimättä (omalla kielenkäytöllä ja toiminnalla aikuinen mallintaa lapselle)

Huomioidaan myös henkilökunnan mielenkiinnon kohteet (saa toteuttaa omia taitoja/vahvuuksia tai annetaan mahdollisuus kehittyä)

Henkilökunta puuttuu lasten syrjivään keskusteluun ja ohjaa sallivampaan suuntaan

Aikuiset havainnoivat, arvioivat ja muokkaavat toimintaympäristöä yhdessä lasten kanssa

Aikuinen huomioi tasapuolisesti lapset, lohduttaa heitä ja kiinnittää huomiota äänensävyyn ja äänenkäyttöön

Nähdään tärkeänä henkilökunnan merkitys turvallisuuden tunteen luomisessa lapsille

Kunnioitetaan perheitä ja heidän toiveitaan, miten haluavat lastaan kohdeltavan

Henkilöstö kohtaa toisensa YVTA:n mukaisesti: kaikkia kohdellaan samanarvoisesti

Molemmat vanhemmat huomioidaan tasa-arvoisesti lasten asioiden hoidossa

Keskeisiä huomioita nykytilasta/ Kehitettävää

(Tarkistettu 2025)

Koko henkilökunnan
koulutusta YVTA
asioihin liittyen

Perheiden
moninaisuuden
esilletuominen

Kulttuureihin
tutustumisen
lisääminen

Leluissa ja
materiaaleissa
moninaisuuden
huomioiminen ja
lisääminen

Sukupuolisensitiivisyys
vuorovaikutuksessa

Tilan luominen, jossa
kaikki voivat toteuttaa
itseään (pienet tilat
haaste)

Yksikön kehittämiskohteet

Kehittämiskohteet:

Henkilökunta puuttuu lasten syrjivään keskusteluun ja ohjaa sallivampaan suuntaan. Yhdessä mietitään ja käydään asioita läpi lasten kanssa.

Henkilökunta pyrkii sukupuolisensitiivisyyteen niin lapsien kuin muiden aikuisten kanssa.

Pyritään turvalliseen ja avoimeen työilmapiiriin sekä työkavereiden kohtaamiseen tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti.

Arvioidaan nykyisiä leluja, materiaaleja ja tiloja. Hankitaan ja tuotetaan moninaisempaa materiaalia.

Otetaan huomioon perheiden moninaisuus ja monikulttuurisuus. Tuodaan näitä esille myös lasten kanssa.

Yhteiset kehittämiskohteet ja toimenpiteet

1. Henkilökunta puuttuu lasten syrjivään keskusteluun ja ohjaa sallivampaan suuntaan. Yhdessä mietitään ja käydään asioita läpi lasten kanssa.

- Toimenpiteet: Henkilökunta havainnoi aktiivisesti, puuttuu syrjivään keskusteluun, sanoittaa tilannetta ja tunteita. Toiminnassa käydään eri tavoin läpi mahdollisia tilanteita esimerkiksi tunnekasvatuksen avulla.

2. Henkilökunta pyrkii sukupuolisensitiivisyyteen niin lapsien kuin muiden aikuisten kanssa.

- Toimenpiteet: Henkilökunta havainnoi lasten keskustelua ja keskustelee yhdessä heidän kanssaan esille nousevista sukupuoleen liittyvistä normeista. Henkilökunta tiedostaa oman puheensa esimerkkinä lapsille. Taataan jokaiselle lapselle (ja aikuiselle) tila olla omanlaisiaan tyttöjä, poikia tai muilla tavoilla itsensä määrittäviä.

3. Pyritään turvalliseen ja avoimeen työilmapiiriin sekä työkavereiden kohtaamiseen tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti.

- Toimenpiteet: Työpaikan yhteiset pelisäännöt käydään läpi ja laitetaan esille perehdytyskansioon. YVTA asioihin syventyneet henkilökunnan jäsenet voivat toimia mentoreina toisille.

Yksikön kehittämiskohteet ja toimenpiteet

4. Arvioidaan nykyisiä leluja, materiaaleja ja tiloja. Hankitaan ja tuotetaan moninaisempaa materiaalia.

- Toimenpide: Lisätään päiväkodin toimintaympäristöön kuvia, jotka viestivät moninaisuudesta. Huomioidaan vähintään lasten oman ryhmän näkökulma, jotta jokainen tuntee itsensä hyväksytyksi. Laajennetaan siitä mahdollisuuksien mukaan moninaiisiin ihmisryhmiin, kieliin ja kulttuureihin. Kerätään ja jaetaan tietoa hyvistä lähteistä. Hyödynnetään lähikirjaston palveluita. Kysytään millaisia leikkejä lapset haluaisivat leikkiä. Ehdotuksien myötä pyritään kehittämään tiloja ja mahdollistamaan leikkejä, joissa kaikki voivat toteuttaa itseään.

5. Otetaan huomioon perheiden moninaisuus ja monikulttuurisuus.

- Toimenpide: Sisällytetään yhteiseen toimintaan eri maiden kulttuureja. Voidaan harkita voiko tähän jotenkin osallistaa myös itse perheitä. Tuodaan lapsille esille erilaisia perhemuotoja leikin, ohjatun toiminnan ja materiaalin kautta. Vihreä-Lippu teemamme vuonna 2025-2026 on yhteinen maapallo, jonka avulla käymme läpi kaveritaitoja, suvaitsevaisuutta ja toisten kunnioittamista.

Toimenpiteiden aikataulut ja vastuut

	Toimenpiteet Syksy 2025	Vastuu	Toimenpiteet Iv 2025-2026	Vastuu
1. Henkilökunta puuttuu lasten syrjivään keskusteluun ja ohjaa sallivampaan suuntaan. Yhdessä mietitään ja käydään asioita läpi lasten kanssa.	Puuttuminen ja ohjaus	Koko henkilöstö; joka tiimistä yksi aikuinen		Koko henkilöstö
2. Henkilökunta pyrkii sukupuolisensitiivisyyteen niin lapsien kuin muiden aikuisten kanssa.	Havainnointi, tiedostaminen ja aikuisten esimerkki	Koko henkilöstö; joka tiimistä yksi aikuinen		Koko henkilöstö
3. Pyritään turvalliseen ja avoimeen työilmapiiriin sekä työkavereiden kohtaamiseen tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti.	Yhteisten pelisääntöjen läpikäyminen henkilöstön kesken	Koko henkilöstö; joka tiimistä yksi aikuinen		Koko henkilöstö
4. Arvioidaan nykyisiä leluja, materiaaleja ja tiloja	Olemassa olevan arvioiminen, uuden materiaalin tuottaminen ja hankkiminen	Koko henkilöstö; joka tiimistä yksi aikuinen		Koko henkilöstö
5. Otetaan huomioon perheiden moninaisuus ja monikulttuurisuus.	Kartoitetaan mitä kulttuureja päiväkodista löytyy, tuotetaan monimuotoisempaa materiaalia	Koko henkilöstö; joka tiimistä yksi aikuinen		Koko henkilöstö

Arviointi

Suunnitelman väliarviointi pidetään kevätkauden lopussa.

Arvioidaan ollaanko päästy välitavoitteisiin ja tarvitaanko uusia tavoitteita.

Arviointitapa riippuu kehittämiskohteista (Palautekyselyyn perheille oma kohta YVTA asioista).

Arviointi 6.5.2024. Arvioitu aihepiireittäin.

1. Henkilökunta puuttuu lasten syrjivään keskusteluun ja ohjaa sallivampaan suuntaan. Yhdessä mietitään ja käydään asioita läpi lasten kanssa.

- Ollaan kuvitettu sääntöihin, että puhutaan kivoja asioita toisille.
- Sovittiin että ulkona aikuiset terästävät leikkien sääntöjen pitämiseen ja seuraamiseen, ja vaikka leikit saattavat ulkoa käsin näyttää leppoisilta, seurataan mahdollista syrjintää. Aikuinen esimerkkinä ja apuna leikkikavereiden muodostamisessa.
- Yhteinen periaate on että leikki pääsee mukaan toimintaan ja leikkeihin mihin haluaa. Jos leikkiin ei mahdu, tulee olla perusteltu syy. Yksin saa leikkiä, jos haluaa.
- Jatkossa enemmän kuvien käyttöä ja harjoitellaan edelleen syrjivään keskusteluun ja toimintaan puuttumista. Kuvitetut säännöt esimerkiksi polttopalloon (miten olet hyvä pelaaja, reilu ja mukava kavereille, miten otat muut huomioon).
- Kohtelias- ja kaunis puhe koko ensi kauden mukana. Kuvitetaan, "timanttipurkki" tai kaulanauhassa kiitoskuva, sydän tms.

- **2. Henkilökunta pyrkii sukupuolisensitiivisyyteen niin lapsien kuin muiden aikuisten kanssa.**
- On koettu toimivaksi ja ylläpidetään edelleen toimivia toimintamalleja.
- Ei puhuta automaattisesti tytöistä ja pojista, mutta toisaalta ymmärretään että isommat lapset osaavat jo identifioitua ja lapsella saattaa olla selvä käsitys omasta sukupuolesta.
- Leikkejä ei ole sukupuolitettu, ja yleisesti pyrittäisiin muuttamaan lasten mielikuvia sukupuolitetuista leikeistä.
- Kaikki voivat jo leikkiä kaikkea mitä itse haluavat. Koettiin, että kaikki ovat saaneet olla sellaisia kuin ovat.
- Erilaisuuksia voisi nostaa esille yleisemminkin. Esimerkiksi kaikilla on erilaiset ja eriväriset hiukset.

- 3. Pyritään turvalliseen ja avoimeen työilmapiiriin sekä työkavereiden kohtaamiseen tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti.
- Yhteisesti oltiin sitä mieltä, että ryhmissä otettiin hyvin vastaan kiertävät ja muista ryhmistä siirretyt aikuiset, sijaisten perehdyttämiseen on panostettu ja ollut mukava ensikertalaisilla tulla. Hyvä tunnelma ja ilmapiiri ollut.
- Korostettiin tiimisopimuksen tärkeyttä ja että puhutaan asioista suoraan työkaverille. Toisten ryhmien ja koko siiven auttaminen. Mietittiin onko tarpeen saada siipiin yhteiset säännöt.
- Onko tarpeellista pitää ensi kaudella tavoitteissa vai onko jo vakiintunut käytäntö?

- **4. Arvioidaan nykyisiä leluja, materiaaleja ja tiloja. Hankitaan ja tuotetaan moninaisempaa materiaalia.**
- Uusien materiaalien hankinnassa on huomioitu monimuotoisuus. Otettu huomioon myös kirjastosta lainatuissa kirjoissa. Pohdittiin että voisi tehostaa tiedon jakamista – jos on löytynyt hyvä kirja, siitä voi kertoa muillekin.
- Materiaaleja tuotettu ja tuotetaan lisää, materiaalia voitaisiin jakaa ensi kaudella enemmän. Voisi tarkistaa ensi kaudelle myös onko omissa materiaaleissa monimuotoisuus esillä esimerkiksi kuvakorteissa erilaiset ihon sävyt ja ihmisten pituudet.
- Mietittiin että liikuntaleikeille ei ole löytynyt aina sopivaa tilaa. Selvitetään jumppasalin käyttöastetta? Jumppasalista kaikki ylimääräinen pois ja toimintaa kehitettäisiin kuvittamalla liikuntaleikkejä.
- Pikkuhuoneiden tehokkaampi hyödyntäminen! Aisti-/rauhottumishuone?

- **5. Otetaan huomioon perheiden moninaisuus ja monikulttuurisuus.**

- Aihe jäi vähän kesken ajan loppuessa, mutta koettiin että toiminut teemana ja ollut perheille suunnatussa tapahtumassa esillä. Ensi kaudella nostetaan moninaisuutta teemana pinnalle jo syksystä.

Arviointi 28.5.2025

- Huoltajilta on tullut hyvää palautetta:
 - Kohtaamme perheet ja lapset sekä toiminnassa näkyy, että välitämme lapsista. Kiitosta on tullut hyvästä tiedottamisesta.
 - Ihana vuorovaikutus, vanhemmat kohdataan aina, vanhemmilla on tyytyväinen ja turvallinen olo!
- Vanhempaintoimikunnan kanssa tehtävä yhteistyö on vahvistunut. Vanhempia on osallistettu toimintaan mm. omien erilaisten ammattien esittelyn kautta (vanhempaintoimikunta toimi esimerkkinä omissa ryhmissään)
- Yhteiseen toimintaan lasten kanssa on sisällytetty eri maiden kulttuureja (mm. näkynyt kielten suihkutuksena ja tiloissa seinillämme). Tämä on näkynyt rikkautena myös työntekijöiden toiminnassa (esim. maisteltu iltapalaverin alussa makuja maailmalta ja opittu toisiltamme).

- Päiväkodilla on harjoiteltu niin aikuisten kuin lasten kesken positiivisen palautteen antamista kauniista sanoista, lempeästä puhetavasta ja toisten pyyteettömästi auttamisesta.
- Lapsia on osallistettu myös kuukausittaisten lastenkokouksien kautta (yhtenä kauden aiheista oli yhteinen maapallo).
- Lasten kanssa on käyty läpi halaamisen sääntöjä ja opeteltu kunnioittamaan jokaisen lapsen itsemäärämisoikeutta sekä oikeutta koskemattomuuteen: Kysytään saako halata ja opetetaan lapsia kysymään toiselta voiko häntä halata

- Henkilökunnan toiminta on ollut ratkaisukeskeistä, olemme voineet nostaa eri teemoja esiin ja kehittää ratkaisuja.
- YVTA vastuuhenkilö on käynyt helmikuussa sateenkaari varhaiskasvatuksessa -koulutuksen ja toi tietoa koulutuksesta henkilöstölle viikkopalaverissa.
 - Koulutuksesta jäi tunne, että me tehdään oikeasuuntaisia asioita.
- YVTA asiat otetaan huomioon entistä tarkemmin myös työntekijöiden henkilöstösuunnitelmassa (mm. sukupuolten välisen tasa-arvon, rekrytoinnin, palkkauksen osalta).

Materiaalia/Linkkejä

- Rauhankasvatusinstituutti (2020). Tasa-arvokompassi: Työkalu tasa-arvo ja yhdenvertaisuustyöhön varhaiskasvatuksessa. Haettu 27.3.2024 <https://maailmankoulu.fi/wp-content/uploads/2021/01/Tasa-arvokompassi-VAKA.pdf>
- Maailmankoulu (2024). Kirjallisuusvinkit varhaiskasvatukseen ja alkuopetukseen. Haettu 27.3.2024 <https://maailmankoulu.fi/kuvakirjoja-ja-kirjavinkkeja-varhaiskasvatukseen-ja-1-2-luokkalaisille/>
- Autismiliitto (2024). Autismiliiton esteettömyysohjelma. Haettu 27.3.2024 <https://autismiliitto.fi/materiaalia/esteettomyys/>
- Satakunnan ammattikorkeakoulu (2014). Tilojen esteettömyyskartoitus aistit huomioiden. Haettu 27.3.2024 https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/81761/2014_D_9_Tilojen_esteettomyden_tarkistuslista.pdf?sequence=6&isAllowed=y
- Tilojen aistiesteettömyyden kartoitustyökalu, sähköinen versio. Lasten aisti-sovellus. Haettu 27.3.2024 <https://lasten-aistiesteettomyys.web.app/>
- Yhdenvertaisuus.fi (2024). Haettu 27.3.2024 <https://yhdenvertaisuus.fi>

Materiaalia/Linkkejä

- Naisasialiitto Unioni (2024). Hanke: Tasa-arvoinen varhaiskasvatus. Haettu 27.3.2024 <http://tasa-arvoinenvarhaiskasvatus.fi>
- Tasa-arvoasian neuvottelukunta (2024). Tasa-arvo kasvatuksessa. Haettu 27.3.2024 <https://tasa-arvokasvatuksessa.fi/varhaiskasvattaja/>
- MLL (2023). Kiusaamisen ehkäiseminen varhaiskasvatuksessa. Haettu 27.3.2024 <https://www.mll.fi/ammattilaisille/varhaiskasvattajille/kiusaaminen-paivakodissa/>
- Unicef (2024). Työkaluja ihmisoikeus- ja globaalikasvatukseen. Haettu 27.3.2024 <https://www.unicef.fi/koulut/materiaalit-opettajille/>
- Monimuotoiset perheet (2024). Opas varhaiskasvattajille. Haettu 27.3.2024 <https://www.monimuotoisetperheet.fi/ammattilaisille/opas-varhaiskasvattajille/>
- Monimuotoiset perheet verkosto (2021). Monimuotoiset perheet varhaiskasvatuksessa - Opas kasvatus- ja opetusalan ammattilaisille. Haettu 27.3.2024 <https://www.monimuotoisetperheet.fi/wp-content/uploads/2021/10/Opas-varhaiskasvattajille.pdf>

Materiaalia / linkkejä

- Opetushallitus (2024). Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus. Haettu 27.3.2024
<https://www.oph.fi/fi/tasa-arvo-ja-yhdenvertaisuus>
- Seta (2024). Varhaiskasvatus. Haettu 27.3.2024.
<https://seta.fi/sateenkaaritieto/ammattilaisille/opetusala/varhaiskasvatus/>
- Sukupuolen osaamiskeskus SMOK (2024). Materiaali. Haettu 27.3.2024.
<https://sukupuolenosaamiskeskus.fi/materiaali/>
- Freed (2022). Ihan tavalliset perheet- korttipeli. Haettu 27.3.2024.
<https://www.freed.com/articles/7846/ihan-tavalliset-perheet-korttipeli>
- Leikki leikkinä (2020). Lastenkirjat joissa monikulttuurisuus on arvo ja yhdenvertaisuus arkipäivää. Haettu 27.3.2024. <https://leikkileikkina.com/lastenkirjat-yhdenvertaisuus/>

YVTA SUUNNITELMA Laadittu 9.12.2021

Tänne tulee kirjata aina kun suunnitelmaa päivitetään tai arvioidaan

Päivitetty/Arvioitu:

- 9.12.2021 Pedatiimissä + koko talon kesken
- 4.10.2022 Pedatiimissä + koko henkilöstön kesken
- 25.5.2022 Pedatiimissä
- 11.10.2023 Pedatiimissä (YVTA vastuuhenkilöt mukana)
- 27.3.2024 Koko päiväkodin henkilöstön kesken
- 6.5.2024 Jatkettu loppuun koko päiväkodin henkilöstön kesken
- 28.5.2025 Pedatiimissä (+jatkuva arviointia henkilöstön viikkopalaverissa)
- 30.9.2025 Tavoitteet tarkistettu yhdessä henkilöstön kanssa